

Rapporteren over duurzaamheid als mkb'er, waar begin je?

Start met een identificatie van de meest relevante duurzaamheids- onderwerpen

In dit whitepaper wordt een stappenplan voor niet-**CSRD**-plichtige organisaties gepresenteerd. Organisaties die een begin willen maken met de dubbele materialiteitstoetsing om de relevantie van duurzaamheidsonderwerpen in kaart te brengen. Mogelijk is niet elke stap al in dusdanig in detail uitgewerkt dat deze compleet voldoet aan alle mogelijke verwachtingen van de **CSRD**. De stappen en tips in dit whitepaper zijn namelijk toegespitst op de mogelijkheden van bijvoorbeeld mkb'ers die willen toewerken naar een eerste duurzaamheidsverslag. Desalniettemin is er goed gekeken naar onder andere de [verslagleggingsrichtlijn **ESRS E1**](#) (vanuit **CSRD**) om een zo compleet mogelijk beeld te geven van wat er tijdens een dubbele materialiteitstoetsing wordt verwacht.

De verduurzaming van uw organisatie kan overweldigend voelen, ook omdat er steeds meer onderwerpen en risico's bijkomen die door belanghebbenden of de overheid als belangrijk worden ervaren. Middelen zijn beperkt en niet alle onderwerpen kunnen behandeld worden, zelfs niet door de grootste organisaties. Bij het ontwikkelen van verduurzamingsplannen of een duurzaamheidsstrategie is het daarom erg waardevol om goed te begrijpen welke duurzaamheidskwesties relevant en belangrijk zijn voor de organisatie en welke (nog) niet. Dit zorgt ervoor dat de middelen die beschikbaar zijn voor verduurzaming terecht komen bij de belangrijkste onderwerpen. Het geeft

---

Het beoordelen van relevantie van duurzaamheidskwesties wordt ook wel een materialiteitsanalyse genoemd.

tegelijkertijd structuur aan de verduurzamingsopgave binnen de organisatie. Het beoordelen van relevantie van duurzaamheidskwesties wordt ook wel een materialiteitsanalyse genoemd.

De Corporate Sustainability Reporting Directive

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), de meest recente rapportageverplichting vanuit Europa, vereist dat bedrijven en organisaties (verder in deze paper geduid als organisaties) rapporteren over de belangrijkste duurzaamheidsonderwerpen die voor hen en voor haar stakeholders van belang zijn. Om dit belang te bepalen wordt een “dubbele materialiteitsanalyse” uitgevoerd. Tijdens deze analyse wordt samen met de stakeholders (van binnen en buiten de organisatie) bepaald welke onderwerpen het belangrijkste gevonden worden. Dit gebeurt vanuit twee invalshoeken: impact materialiteit en financiële materialiteit.

Allereerst hebben organisaties een directe impact op mens en milieu; zoals een schending van mensenrechten, veel uitstoot of vervuiling van de natuur. Dit wordt de **inside-out visie** genoemd, ofwel **impact materialiteit**.

Daarnaast brengen onderwerpen gerelateerd aan duurzaamheid risico's en kansen mee voor organisaties. Risico's zoals CO2-heffingen en leveranciersrisico's. En kansen zoals nieuwe markten voor duurzame producten. Dit wordt de **outside-in visie** genoemd, ofwel **financiële materialiteit**. Een onderwerp dat op minimaal één van deze twee criteria als materieel (of relevant) wordt gezien, wordt opgenomen in het duurzaamheidsrapport van CSRD-plichtige bedrijven.

De dubbele materialiteitsanalyse is dus verplicht voor CSRD-plichtige organisaties, maar ook uiterst waardevol voor niet-plichtige organisaties. Het geeft namelijk inzicht in welke duurzaamheidsonderwerpen het meest belangrijk zijn voor interne én externe stakeholders. Dit zorgt ervoor dat middelen effectief worden ingezet op deze onderwerpen en dat over de gerealiseerde prestaties goed wordt gecommuniceerd. Daarmee voldoet u als organisatie aan de wensen en verwachtingen van uw stakeholders. Het geeft structuur, inzicht en duidelijke prioriteiten.

De CSRD raakt niet alleen grote bedrijven, maar ook mkb'ers door middel van duurzaamheidsvragen uit de keten.

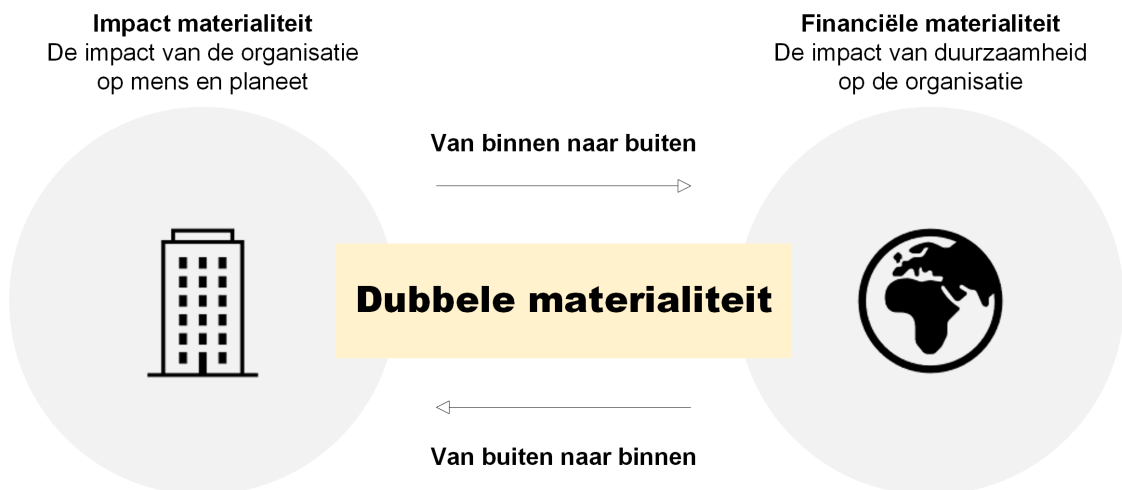
Impact materialiteit:

Een duurzaamheidsonderwerp is materieel voor een organisatie vanuit een impact perspectief wanneer de organisatie een verband heeft met daadwerkelijke of potentiële significante gevolgen voor mensen of het milieu: op de korte, middellange of lange termijn. Denk voor de directe impact aan CO2-uitstoot (een onderwerp dat altijd relevant is), maar ook aan het gebruik van vervuilende stoffen, intensief watergebruik en de veiligheid en gezondheid van eigen medewerkers.

Dit beperkt zich niet enkel tot directe impact veroorzaakt door de organisatie maar ook de impact in de waardeketen die direct gelinkt kan worden aan de organisatie. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van een kritiek materiaal zoals kobalt uit mijnen waar kinderarbeid plaatsvindt dat vervolgens gebruikt wordt in het door de organisatie ontwikkelde product. De organisatie is niet direct verantwoordelijk voor de kinderarbeid, maar de negatieve effecten kunnen wel direct, via de waardeketen, in verband worden gebracht met het product. Hierdoor wordt het meegenomen in de beoordeling van [impact materialiteit](#).

Impact perspectief

Financiële materialiteit:

Een duurzaamheidsonderwerp is materieel voor een organisatie vanuit een financieel perspectief wanneer het duurzaamheidsonderwerp risico's en kansen voor de organisatie meebrengt op de korte, middellange of lange termijn. Een onderwerp is dus financieel materieel wanneer het potentiële financiële implicaties heeft voor de organisatie. Dit perspectief heet **outside-in** en richt zich op een toekomstbestendige en stabiele bedrijfsvoering.

Denk hierbij aan risico's zoals water- of droogteschade, leveringsrisico's, CO₂-heffingen en reputatieschade. Maar denk ook aan kansen zoals nieuwe markten, gezondere werknemers, kostenbesparing op energie en transparantie in de keten. Deze vorm van materialiteit is moeilijk uit te drukken in bedragen en is voor beginnende organisaties vooral indicatief. Het is voornamelijk belangrijk om significante risico's en kansen te herkennen en strategie hierop te bepalen.

Financieel perspectief

Stappenplan:

1

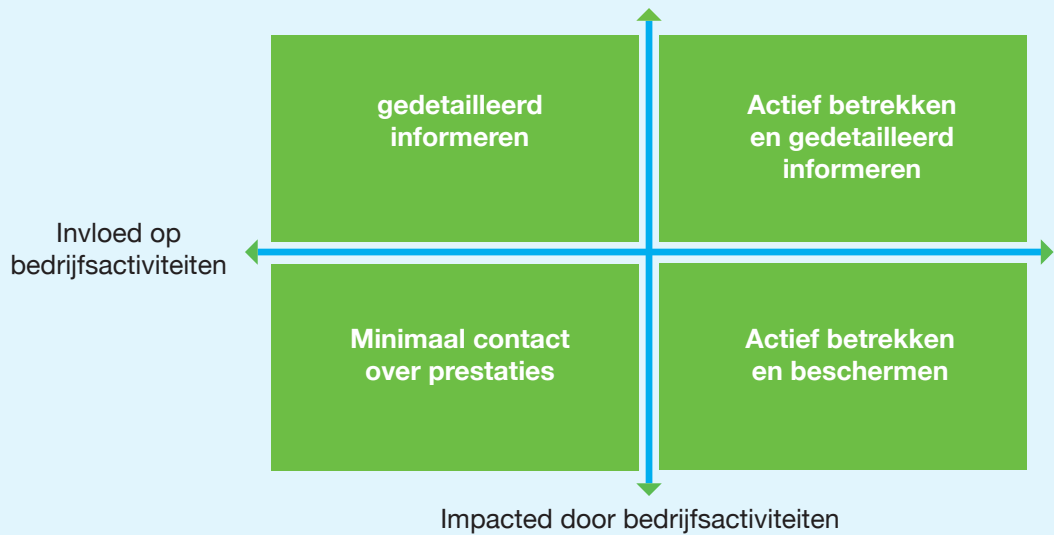

Bij het uitvoeren van een dubbele materialiteitsanalyse horen verschillende stappen. Doorloop deze stappen om tot een goed overzicht te komen van de belangrijkste duurzaamheidskwesties voor uw organisatie en uw stakeholders.

Breng de belangrijkste belanghebbenden in kaart

Stakeholders zijn namelijk erg belangrijk in de Europese verslaggevingseisen in de CSRD, genaamd de European Sustainability Reporting Standards (ESRS's). Bepaal welke stakeholders belangrijk zijn voor uw organisatie. Dit zijn niet alleen de stakeholders die veel invloed hebben op uw organisatie, maar het zijn ook de stakeholders waar u als organisatie impact op hebt. Denk onder andere aan klanten, leveranciers, eigen werknemers, overheidsorganen, lokale gemeenschappen, inves-

teerders, eindgebruikers en niet-gouvernementele organisatie ((NGO's) voor de 'stille' belanghebbenden zoals natuur). Stakeholder mapping kan helpen de belangrijkste belanghebbenden in kaart te brengen. Breng niet alleen de belanghebbenden in kaart met een grote invloed op de organisatie, maar ook de belanghebbenden die niet vaak gehoord worden maar waar het bedrijf wel veel impact op heeft.

2

Maak een diverse lijst van duurzaamheids- onderwerpen die mogelijk betrekking hebben op uw organisatie

In de CSRD komen drie gebieden aan bod: Environment (milieu), Social (sociaal), en Governance (bestuur), ook wel ESG genoemd. Wat je precies over deze gebieden moet rapporteren, is uitgewerkt in de ESRS zodat elk bedrijf dat op eenzelfde manier doet. Bij duurzaamheid zijn er enkele onderwerpen die wellicht meteen tot de verbeelding spreken, zoals klimaatverandering en vervuiling. Duurzaamheid is echter een breed begrip met onderwerpen gerelateerd aan alle drie de ESG-pilaren. Om erachter te komen welke onderwerpen écht relevant zijn voor uw organisatie wordt aangeraden om een brede lijst op te stellen met mogelijke relevante onderwerpen om deze daarna voor te leggen aan uw stakeholders. De verslagleggingsrichtlijn ESRS E1 heeft een uitgebreide lijst met onderwerpen vastgelegd. Ook een adviseur met kennis van duurzaamheidsverslaglegging kan u helpen om deze lijst samen te stellen.

3

Bepaal voor elk onderwerp de impact, risico's en kansen met belanghebbenden

Deze stap kan ingewikkeld zijn. Probeer voor elk onderwerp te beschrijven wat de impact, risico's en kansen zijn van uw organisatie. Doe dit vooral samen met de belangrijkste belanghebbenden en indien mogelijk themadeskundigen. In deze fase zijn één-op-één gesprekken het meest waardevol om kwalitatieve informatie te krijgen, maar ook vragenlijsten bieden belangrijke inzichten. Hecht nog geen waarde aan hoe groot of waarschijnlijk de impact of het risico is, aangezien dit pas in de volgende stappen en samen met belanghebbenden wordt beoordeeld. Neem niet alleen invloedrijke belanghebbenden mee, maar juist ook de belanghebbenden waar u als organisatie een grote impact op heeft en organisaties die deze belangen behartigen.

4

Bepaal voor elk onderwerp de impact én financiële materialiteit

Bepaal vervolgens voor elk onderwerp hoeveel schade de activiteit veroorzaakt, op welke schaal (hoeveel mensen worden getroffen) en of de schade ook weer weg te nemen is. Kijk ook goed naar de waarschijnlijkheid van de impact. De schaal van mogelijke schade is echter belangrijker dan de waarschijnlijkheid dat er ook echt schade wordt toegebracht. Vraag deze beoordeling uit aan de belangrijkste belanghebbenden, binnen en buiten uw organisatie.

Een eerste stap zou kunnen zijn om aan de stakeholders middels een vijfpunt-schaal uit te vragen voor elk onderwerp wat de impact en financiële materialiteit is. Daarnaast kunt u een schriftelijke toelichting vragen per onderwerp: waarom is een onderwerp wel of niet belangrijk. Zo maakt u het meetbaar (kwantitatief) en haalt u alsnog waardevolle extra informatie binnen (kwalitatief).

Een voorbeeld van een fragment uit een formulier met een vijfpunt-schaal vraagstelling vindt u hiernaast.

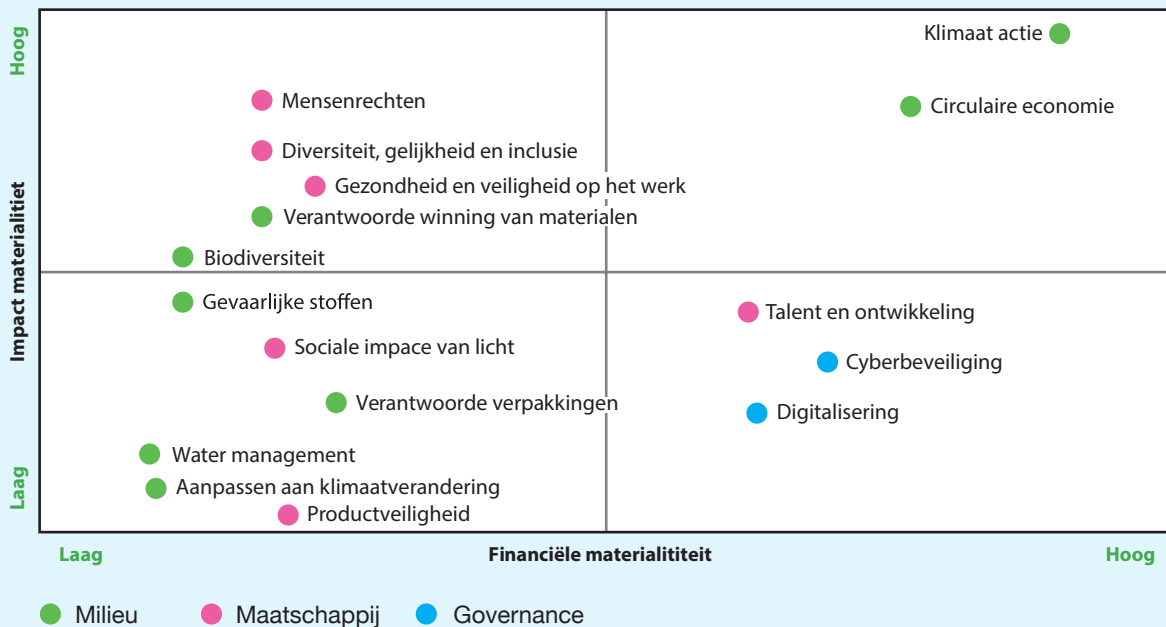
Vervuiling van lucht, bodem en grond	Impact organisatie op het onderwerp
	1 2 3 4 5
	Toelichting
	Risico's en kansen onderwerp voor organisatie
	1 2 3 4 5
	Toelichting

Beoordeel de input van de belanghebbenden en bepaal de materiële onderwerpen

5

Uiteindelijk kent iedere organisatie zijn eigen impact, risico's en kansen het beste, ondanks dat belanghebbenden daar waardevolle inzichten in geven. Neem de input van de belanghebbenden goed door en bepaal welke onderwerpen als materieel (relevant) worden beschouwd en welke niet. De Directie geeft hier uiteindelijk goedkeuring voor. Zorg ook dat deze keuzes goed kunnen worden uitgelegd in uw duurzaamheidsrapport. Veel organisaties doen dit door middel van een materialiteitsoverzicht. Hierin geeft een grenswaarde aan wanneer een onderwerp echt belangrijk is.

Een voorbeeld van een materialiteitsoverzicht ziet u hieronder.

Gebruik de analyse binnen de organisatie

6

Door het uitvoeren van de dubbele materialiteitstoetsing weet de organisatie welke onderwerpen het meest relevant zijn. Dit is waardevolle informatie voor de strategie van uw organisatie. En er wordt bepaald waarover gerapporteerd kan worden in een duurzaamheidsverslag. Maar deze analyse biedt ook transparantie aan uw stakeholders én laat zien dat de duurzaamheidsstrategie is opgesteld op basis van de geleverde informatie van binnen en buiten de organisatie.

Conclusie

Een dubbele materialiteitsanalyse helpt met het selecteren van de belangrijkste duurzaamheidsonderwerpen, waarmee u als organisatie vervolgens aan de slag kunt gaan. Niet alleen grote CSRD-plichtige bedrijven halen hier voordeel uit, maar juist ook voor kleinere ondernemingen is het handig om te begrijpen waar de veelal beperkte middelen voor verduurzaming het beste aan besteed kunnen worden. Door het volgen van bovenstaand stappenplan kan er een complete analyse uitgevoerd worden samen met belangrijke stakeholders. Zo kunnen de impact, kansen en risico's van duurzaamheidskwesties goed in beeld worden gebracht.

De CSRD is niet alleen bruikbaar voor kleinere organisaties om te achterhalen welke onderwerpen belangrijk zijn. Het biedt ook structuur voor de verduurzaming zelf en richtlijnen en KPI's om goed te rapporteren over de duurzaamheidsprestaties.

Heeft u vragen hierover?

Neem dan gerust contact op met:

Dennis de Hoog

Consultant

+31 (0)6 237 435 10

D.dehoog@volantis.nl

Dit whitepaper wordt u aangeboden door:

Rabobank

volantis